

SPEL- en ARBITRAGEREGLEMENT

01082016 / SAR

INLEIDING

Hieronder geven wij de voornaamste spel- en arbitrageregels betreffende de disciplines Libre, Kader 38/2 en de Bandenpartijen, getoetst aan de landelijke bepalingen.

- Allereerst:
- A. Algemene voorschriften voor alle partijen
 - B. Bijzondere voorschriften voor elke partij afzonderlijk
 - C. De voornaamste arbitrageregels

A: ALGEMENE VOORSCHRIFTEN VOOR ALLE PARTIJEN

Aanvang van de partij

De arbiter plaatst de witte ballen c.q. een witte en een gele bal aan de buitenzijde van de linker- resp. rechteracquit op de afstootlijn en de rode bal op de bovenacquit met welke handeling de partij is begonnen.

De spelers trekken gelijktijdig elk met een der witte c.q. of gele bal rechtstreeks van de bovenband. De speler wiens bal het dichtst bij de benedenband tot stilstand komt (speelbal mag daarbij slechts eenmaal de bovenband en slechts eenmaal de lange band raken) mag kiezen wie van hen de beginstoot heeft met de toe te wijzen bal (witte bal zonder stip c.q. witte of gele bal). Raakt een van de spelers tijdens het trekken met zijn bal de bal van zijn tegenstander of de rode bal, dan heeft de tegenpartij de keus.

Komen de witte ballen c.q. de witte en gele bal op gelijke afstand van de benedenband tot stilstand of raken zij elkaar tijdens de loop, zonder dat duidelijk kan worden vastgesteld wie van beide spelers daaraan schuld heeft, dan moet opnieuw worden getrokken.

Hierna krijgen beide spelers elk 3 minuten tijd om in te stoten.

Aanvangspositie

Na het instoten plaatst de arbiter de ballen als volgt:

De rode bal op het bovenacquit;

De witte bal zonder stip c.q. de gele bal van de speler die de tweede beurt heeft op het benedenacquit;

De witte bal met stip van de speler die de beginstoot heeft naar diens keuze op het linker- of rechteracquit of op een andere vrije plaats op de afstootlijn tussen de beide acquits.

Slechts een speler gaat op. In de aanvangspositie moet rechtstreeks van de rode bal worden gespeeld.

Onderbreken van de partij

Een partij mag alleen met toestemming van de arbiter worden onderbroken. Een speler die bij herhaling in strijd hiermee handelt dan wel de partij niet uitspeelt, wordt als verliezer beschouwd.

De carambole

Caramboleren wil zeggen het met de speelbal raken van de beide andere ballen nadat de speelbal in beweging is gebracht door een met de pommerans van de keu eenmaal aangebrachte stoot.

Een hulpstuk in de vorm van een "rest", een verkorte keu met een diagonale kruisvormige oplegpunt aan de voorzijde, is toegestaan.

Een carambole is dan pas geldig nadat alle ballen tot stilstand zijn gekomen; geen fout is gemaakt en voldaan is aan het daaromtrent bepaalde in dit reglement.

De arbiter beslist over de geldigheid van een carambole. Een geldige carambole telt voor 1 punt.

Telt de arbiter deze carambole, dan blijft de speler die hem maakte aan stoot. Is een carambole geteld in strijd met het hierboven gestelde, dan kan de arbiter deze carambole alsnog ongeldig verklaren, tenzij de speler inmiddels zijn beurt heeft vervolgd.

Indien echter een speler die een fout maakt, opnieuw stoot voordat de arbiter de gelegenheid heeft gehad de fout teannonceren, dan moeten de ballen zo nauwkeurig mogelijk in hun vorige positie worden teruggeplaatst en gaat de beurt over naar de tegenspeler.

Vastliggende en uitspringende ballen

Een bal is uitgesprongen indien de bal buiten het biljart terecht komt of indien de bal de houten omlijsting raakt.

Men spreekt over vastliggende ballen als de speelbal van de speler die aan de beurt is, vastligt tegen een van de andere of tegen beide ballen.

In beide gevallen worden de drie ballen al dan niet in aanvangspositie geplaatst en dit uitsluitend door de arbiter. Zie hieromtrent de bepalingen over de Librepartij en over Bandenpartijen.

Einde van de partij

Heeft de arbiter voor een van de spelers de laatste van het voor hem vastgestelde aantal te maken caramboles geteld, dan is die speler winnaar van de partij, tenzij hij een beurt meer heeft gehad dan de tegenspeler, in welk geval de laatstgenoemde recht heeft op een gelijkmakende beurt. Daartoe worden de ballen door de arbiter in de aanvangspositie geplaatst. Behaalt de tegenspeler in die beurt eveneens het voor hem vastgestelde aantal te maken caramboles, dan is de partij remise. Zo niet, dan is de andere speler winnaar.

Scoreborden

Het gebruik van scoreborden is verplicht. Worden deze gebruikt dan dienen deze duidelijk zijn opgesteld en dient daarop de stand van de partij nauwkeurig te worden bijgehouden door de schrijver, niet de arbiter.

De beurt wordt aangegeven, zodra de speler die de aanvangsstoot had zijn beurt heeft beëindigd.

Indien de stand van de partij volgens het scorebord niet overeenkomt met die volgens de tellijst, dan wordt laatst vermelde stand als juist aangenomen en het scorebord daarmee in overeenstemming gebracht, tenzij de arbiter een fout in de tellijst constateert en deze laat verbeteren (behoudens het bepaalde in artikel 4 voorlaatste alinea van de arbitrageregels).

Fouten

Het door eigen schuld maken van een of meer fouten of het niet voldoen aan bijzondere voorschriften heeft tot gevolg dat de beurt van de speler, die een fout maakt, eindigt. Als fouten worden aangemerkt:

- a) Indien een carambole niet is geslaagd conform de regels van de spelsoort.
- b) Indien tijdens de uitvoering van de stoot een of meerdere ballen uitspringen.
- c) Indien gespeeld wordt voordat alle ballen stilliggen.
- d) Indien men een willekeurig deel van een bal aanraakt anders dan met de pomerans van de keu. In dit geval moet de aangeraakte bal blijven liggen op de plaats waar deze door de touche is terechtgekomen, uitgezonderd (zie laatste zinsnede onder het Hoofd De Carambole).
- e) Indien men de ballen aanraakt om b.v. een daaraan klevend vuiltje te verwijderen, ballen verplaatst die vastliggen of ballen plaatst die zijn uitgesprongen. In de eerste twee gevallen moet daartoe het verzoek tot de arbiter worden gericht, die uitsluitend het recht heeft beide handelingen te verrichten. Uitgesprongen ballen moeten de arbiter ter hand worden gesteld.
- f) Indien men billardeert, waaronder wordt verstaan dat de pomerans nog in contact is met de eigen speelbal op het moment dat deze de tweede bal of dat deze de band raakt; dat men de bal op de band of de bal speelt, waaraan de speelbal vastligt, zonder deze eerst door een kopstoot (massee of piqué) daarvan te hebben vrijgemaakt.
- g) Indien een speler op het moment dat hij met de pomerans de speelbal raakt niet met tenminste een voet de vloer raakt.
- h) Indien men op de band of op het speelvlak een merkteken aanbrengt.
- i) Indien men bij de aanvang van de beurt of tijdens een serie speelt met de bal van de tegenstander of met de rode bal.

In al deze gevallen eindigt de beurt onmiddellijk. De ballen worden daarbij in de positie gelaten, die zij na tot stilstand te zijn gekomen, innemen en de tegenspeler vervolgt de partij met zijn eigen speelbal.

Wordt een fout door de arbiter geconstateerd, dan wordt dit door hem geannonceerd. Worden deze fouten geconstateerd in de loop van een serie dan tellen niettemin de in deze beurt reeds gemaakte caramboles ten voordele van de overtreder.

Het aantal gemaakte caramboles, gemaakt op het moment dat de fout wordt bemerkt, wordt genoteerd. Telt de arbiter een carambole, ook al is er een fout gemaakt, dan wordt die carambole geacht geldig te zijn, zodra de speler zijn beurt heeft vervolgd.

Het maken van een fout heeft tot gevolg dat een bij of ten gevolge van een fout gemaakte carambole niet geldig is. Een fout, waaraan een speler geen schuld heeft (b.v. doordat een passerend persoon tegen de keu van de speler stoot) wordt hem niet aangerekend.

Is (zijn) in dit geval de bal(len) verplaatst, dan herplaatst de arbiter de verplaatste bal(len) zo nauwkeurig mogelijk in de vorige positie.

01082016 / SAR vb3

Hieronder volgen de bijzondere voorschriften voor de discipline Libre – Driebanden – Bandstoten en Kader 38/2 afzonderlijk:

B-1: LIBRE ofwel VRIJE PARTIJ

Algemeen

De libre partij veroorlooft de speler over de gehele oppervlakte van het speelvak en met inachtneming van het gestelde onder het hierna volgende Hoofd “Verboden Zones” zonder beperkingen caramboles te scoren.

Verboden Zones

Vanuit elk hoekpunt wordt op het speelvak een afstand van 17 cm. uitgezet, zowel aan de korte als aan de lange band. Bij elke hoek worden de eindpunten van die afstand door een zeer dunne krijtstreep met elkaar verbonden. Hierdoor ontstaan vier rechthoekige driehoeken. Deze driehoeken heten Verboden Zones.

Met deze Verboden Zones wordt als volgt gehandeld:

1. Liggen twee ballen, waarop gecaramboleerd moet worden, in dezelfde zone, ongeacht door wie van beide spelers die positie is veroorzaakt, dan is de positie **ENTREE** ontstaan.
2. Wordt in de positie ENTREE een geldige carambole gemaakt, zonder dat tenminste een van de ballen, waarop gecaramboleerd moet worden, de zone waarin zij lagen heeft verlaten, dan is voor de speler die de carambole maakte, de positie **DEDANS** ontstaan.
3. Om in de positie DEDANS een carambole geldig te doen zijn, moet tenminste een van de ballen waarop gecaramboleerd moet worden, buiten de zone waarin zij lagen, worden gestoten. Indien dit niet geschiedt, dan is er een fout gemaakt, aangeduid met **RESTEE DEDANS**. Indien dit wel geschiedt wordt **A CHEVAL** geannonceerd en blijft de speler aan stoot.
4. De buiten het vak gestoten bal(len) mag(mogen) in de zone terugkeren, in welk geval weer de positie **ENTREE** ontstaat.
5. Indien een bal waarop gecaramboleerd moet worden, juist rust op een zonelijn van de zone waarin zich de andere te raken bal bevindt, dan wordt de eerstbedoelde bal geacht in deze zone te liggen.

Uitspringende en vastliggende ballen

Indien een of meer ballen uitspringen, dan worden de drie ballen in de aanvangspositie geplaatst.

Ligt de speelbal van de speler die aan de beurt is vast tegen een van de andere of tegen beide ballen, dan heeft de speler de keuze tussen:

- a) De drie ballen in de aanvangspositie te plaatsen
- b) Te spelen van een niet vastliggende bal of van de losse band

01082016 / SAR vb4

- c) Gebruik te maken van de kopstoot (massee of piqué), mits de aan zijn speelbal vastliggende bal hierdoor niet beweegt. Het wordt niet als fout aangerekend indien de vastliggende bal zich bij de stoot beweegt door het verlies van het steunpunt, dat de speelbal voor de stoot aan de bal verleende.

B-2 BANDENPARTIJEN (alle biljartafmetingen)

Algemeen

Bandenpartijen worden gespeeld zonder Verboden Zones.

Bandstoten (eenbandspartij)

Algemeen

Een carambole is geldig, indien de speelbal, alvorens de derde bal te raken, tenminste een band heeft geraakt.

Toegestaan is dat de speelbal eenmaal of meermalen een of meerdere banden raakt alvorens de tweede bal te raken (losseband-stoot).

Vastliggende en uitspringende ballen

Indien een of meerde ballen uitspringen, dan worden de drie ballen in de aanvangspositie geplaatst.

Ligt de speelbal van de speler die aan de beurt is, vast tegen een van de andere of tegen beide ballen, dan zijn zijn dezelfde regels van toepassing als vermeld in de discipline Libre onder het Hoofd 'Vastliggende Ballen'.

Driebanden

Algemeen

Een carambole is geldig, indien de speelbal, alvorens de derde bal te raken, tenminste drie – al dan niet dezelfde- banden heeft geraakt.

Ook in deze spelsoort is de losse-bandstoot toegestaan.

Vastliggende en uitspringende ballen

Bij uitspringen van ballen wordt de uitgesprongen bal als volgt geplaatst, indien het betreft:

- De rode bal: op het bovenacquit
- De speelbal van de speler die aan de beurt is: op het benedenacquit
- De speelbal van de tegenspeler: op het middenacquit

Is het voor de uitgesprongen bal aangewezen acquit bezet, dan wordt deze bal geplaatst op het acquit, aangewezen voor de bal die het eerstbedoelde acquit bezet.

01082016 / SAR vb5

Ligt de speelbal van de speler die aan de beurt is, vast tegen een van de andere of tegen beide ballen, dan heeft de speler de keuze tussen het spelen van een niet vastliggende bal of van de losse band en verder als omschreven in de discipline Libre onder punt c en slotzinsnede van het Hoofd 'Vastliggende Ballen'.

Het doen plaatsen op de acquit van uitsluitend vastliggende ballen geschiedt als volgt:

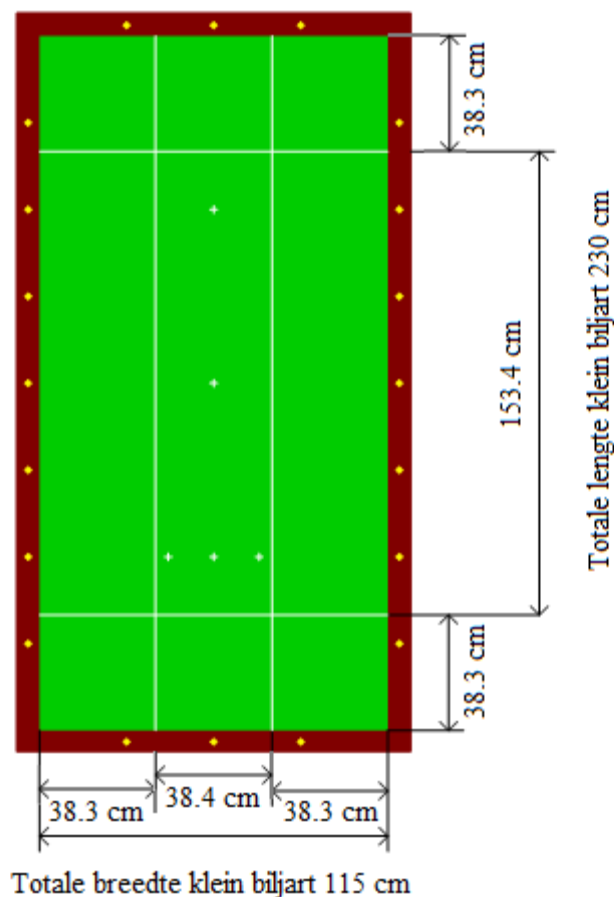
- De rode bal: op het bovenacquit
- De speelbal van de speler die aan stoot komt of is: op het benedenacquit
- De speelbal van de tegenstander: op het middenacquit

Is een acquit bezet, dan te handelen als hiervoor vermeld onder het Hoofd omtrent "uitspringende ballen".

B-3 KADERPARTIJ 38/2 (klein biljart 2.30 meter)

Algemeen

De Kaderpartij 38/2 veroorlooft de speler over de gehele oppervlakte van het speelvlak in en over de 12 aangebrachte zones caramboles te scoren met daarbij inachtneming van de regels zoals gesteld in het Hoofd 'Verboden Zones'. Op het speelvlak worden zeer dunne lijnen (kaderlijnen) getrokken, waardoor een twaalfstal vakken (kadervakken) ontstaan.



Verboden Zones / Kadervakken.

De annoncering ENTREE, DEDANS en RESTEE DEDANS is identiek aan het libre met dien verstande dat voor de Verboden Zones bij libre bij de kaderpartij de kadervakken worden bedoeld.

Onder de positie A CHEVAL wordt verstaan de positie waarin beide aanspeelballen op zeer korte afstand bij een gemeenschappelijke kaderlijn elk van deze ballen in een apart kadervak tot stilstand zijn gekomen.

Ligt een aanspeelbal precies op de lijn van het kadervak waarin ook de andere aanspeelbal ligt, dan worden de beide speelballen geacht in hetzelfde vak te liggen.

Ligt een aanspeelbal precies op de kruising van twee kaderlijnen dan wordt de aanspeelbal die op de kruising ligt geacht in een ander kadervak te liggen dan de andere aanspeelbal.

C ARBITRAGEREGELS

Artikel 1.

Arbitrage geschiedt actief. De arbiter leidt onder nauwgezette toepassing van het in dit reglement bepaalde de partij met uitsluiting van ieder ander, dus ook van de spelers, met uitzondering van het bepaalde in Artikel 8 onder a-b en d.

In alle andere gevallen moet de arbiter onmiddellijk en krachtig ingrijpen opdat geen enkele onrechtmatige inmenging plaatsvindt.

Artikel 2.

De arbiter dient ervoor te zorgen dat de spelers zich onberispelijk, sportief en loyaal gedragen; dat zij zich onthouden van alles wat de tegenspeler zou kunnen hinderen en dat zij bij het einde van elke beurt zo nodig c.q. zo mogelijk plaats kunnen nemen op de voor hen gereserveerde stoel.

De arbiter is gerechtigd na een voorafgaande ernstige waarschuwing een speler die zich in dit opzicht misdraagt, het verder spelen van de partij te verbieden en de partij voor hem verloren te verklaren.

Artikel 3.

Het verdient aanbeveling bij lange partijen na circa een uur van arbiter te wisselen, echter nooit tijdens doch na het uitspelen van een serie.

Artikel 4.

De arbiter telt de caramboles. Hij moet het tellen en alle verdere aankondigingen, aanwijzingen en opmerkingen doen op duidelijke en verstaanbare wijze, zonder hinderlijk te zijn voor de spelers of de normale gang van de partij.

Na geteld te hebben of bij aanvang van een beurt geeft de arbiter de positie aan (in partijen met verboden zones / kadervakken) door 'entree', 'dedans', 'restee dedans' of 'a cheval' te noemen.

01082016 / SAR vb7

Is geen geldige carambole gemaakt in de eerste stoot van een beurt dan wordt dit aangeduid met '**NUL NOTEREN**' gevolgd door de naam van de speler.

Zijn er na beëindiging van een beurt geldige caramboles gemaakt, dan annonceert de arbiter '**noteren**' gevolgd door het aantal caramboles, de naam van de speler en nogmaals het aantal caramboles.

De arbiter controleert de tellijst op beurten en caramboles en de telling daarvan op elk moment dat hij dit nodig acht.

De arbiter maakt de speler die nog 5 resp. 4, 3, 2, en 1 carambole(s) of indien het een driebandenpartij betreft 3 resp. 2 en 1 carambole(s) heeft te maken voor het winnen of gelijkspelen van de partij daarop opmerkzaam met de aankondiging '**en nog 5, 4, 3, 2, 1**' resp. '**en nog 3, 2, 1**'.

Wanneer de arbiter na de aankondiging '**en nog 1**' de laatste carambole heeft geteld, dan wordt de betrokken speler geacht het te maken aantal punten te hebben behaald, zelfs al zou naderhand blijken dat een fout in de tellijst is gemaakt. De arbiter annonceert '**hele partij**' indien de tegenspeler geen nabeurt meer heeft of in het geval dat wel een nabeurt gespeeld moet worden '**hele partij, nabeurt voor**' met de naam van de speler.

Vervolgens plaatst de arbiter de drie ballen in de aanvangspositie.

De arbiter moet na beëindiging van de partij de bijgehouden tellijst ondertekenen, deze door de beide spelers laten ondertekenen en vervolgens aan de wedstrijdleiding overhandigen.

Artikel 5.

De arbiter waarschuwt de speler wanneer ballen vastliggen. Alleen hij mag de ballen aanraken om ze op de acquits te plaatsen; ze een andere plaats te geven wanneer daar aanleiding toe is of om ze te reinigen.

Hij merkt zorgvuldig de plaats van de ballen, voordat hij ze wegneemt om ze te reinigen. Hij let er op dat bij de hervatting van de partij iedere speler weer met zijn eigen bal speelt en dat de ballen weer op de juiste plaats liggen.

Artikel 6.

Indien een arbiter dit nodig oordeelt, of een speler daartoe verzoekt, kan hij tijdens de partij altijd biljart en ballen in zo kort mogelijke tijd (laten) reinigen.

Artikel 7.

Zodra de arbiter constateert dat een fout is gemaakt, maakt hij de betrokken speler daarop opmerkzaam, belet c.q. verbiedt hem het doorspelen. Als de fout wordt geconstateerd in de loop van een serie dan tellen de in deze beurt reeds gemaakte caramboles ten voordele van de overtreder. Het aantal caramboles, gemaakt op het moment dat de fout wordt bemerkt, wordt genoteerd.

Artikel 8.

Het spelen met de verkeerde bal is een fout. Op het moment dat de arbiter bemerkt dat met de verkeerde bal wordt gespeeld, dient hij de beurt van de speler te beëindigen en 'verkeerde bal' teannonceren, ongeacht of de carambole gemaakt is.

Het is de arbiter uitdrukkelijk verboden op directe of indirecte wijze een speler opmerkzaam te maken op enige fout welke de speler op het punt staat te begaan.

Noch bij het begin van een beurt noch tijdens een serie, mag de arbiter de speler diens speelbal aanwijzen, zelfs niet op het verzoek van de speler. Desgevraagd wijst de arbiter de witte bal zonder stip c.q. witte / gele bal aan, ook al is deze de speelbal van de betrokken speler. Alleen als de stip onzichtbaar is of ontbreekt, wordt dit verbod opgeheven.

Artikel 9.

- a) Twijfelt een speler aan een door hem gemaakte carambole of fout aan de juistheid van een arbitrale beslissing en betreft dit een niet meer te controleren situatie, dan is hij gerechtigd de arbiter een keer te verzoeken die beslissing nader te overwegen. De arbiter is verplicht aan het verzoek, mits op behoorlijke wijze en onmiddellijk na de beslissing gedaan, te voldoen en een definitieve beslissing te nemen.
- b) Twijfelt een speler aan de juistheid van een arbitrale beslissing met betrekking tot de posities entree – dedans – restee dedans en bij het vastliggen van ballen of constateert hij voor de aankondiging 'en nog 5' bij het libre en bij driebanden 'en nog 3' voor zijn tegenstander een fout in de telling, dan is hij gerechtigd de arbiter een keer te verzoeken de beslissing nader te overwegen. De arbiter is verplicht aan het verzoek, mits op behoorlijke wijze en onmiddellijk na de beslissing c.q. constatering gedaan, te voldoen en een definitieve beslissing te nemen.
- c) Blijft in gevallen als onder a) en b) genoemd de arbiter bij zijn beslissing, dan moet de betreffende speler zich daarbij onherroepelijk neerleggen.
- d) Een speler kan na beëindiging van de partij protesteren tegen een beslissing van de arbiter, wanneer het betreft een al dan niet foutieve uitleg van reglementaire bepalingen. In dit geval dient hij aan de arbiter op behoorlijke wijze zijn bezwaren kenbaar te maken en de tellijst '**onder protest**' te ondertekenen. Op de tellijst dient te worden vermeld '**protest volgt**' en dient het protest via de teamleider en clubsecretaris aan het bondsbestuur kenbaar te worden gemaakt. Zie hiervoor het Wedstrijdreglement T.B.B.

Artikel 10.

Arbitreren en schrijven van wedstrijden, georganiseerd door de T.B.B. is uitsluitend voorbehouden aan leden van de T.B.B.

Artikel 11.

In een geval – de arbitrage betreffende- waarin dit reglement niet voorziet, beslist de arbiter van de partij, waarin zulks een geval zich voordoet. Een dergelijke beslissing deelt de arbiter via de teamleider en clubsecretaris zo spoedig mogelijk mede aan het bondsbestuur.